

آشوب جهانی عشق

مقاله درباره جامعه‌شناسی خانواده

گردآورندگان: تریس، ژاکلین اسکات، مارتین ریچاردز

ترجمه محمد معماریان

**The Wiley-Blackwell Companion
to the Sociology of Families**

Wiley Blackwell / 2014

پیدائش: ۱۹۶۸ء، آشوب جہانی عشق: شہت مقالہ درباره
جامعہ شبلی خانہ: (رواداران) خودیت تریس، (تاکلیک اسکاٹ،
ماہین ریچا، فز، مترجم محمد معماریان.
شخصیات: حسن، فز، مان علم انسان، ۱۳۹۶ء.
شخصیات: مہدی، ۲۰۱۲ء، ص: ۵/۲۱۶، ۵/۱۲۰
شمارگان: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۹۱-۰
وضع: فہرہ، نویسی: آفیا
ششامہ افزود: معماریان، صد، ۱۳۶۰ء - مترجم
رہہ بندی کنگرہ: HQ۵۱۹/۵۱۹
رہہ بندی دیوبی: ۴۰۶/۸۵
شمارہ کتابشمار: ۲۶۵۲۳۹۳

آشوب جهانی عشق

هشت مقاله دربارهٔ جامعه‌شناسی خانواده

گردآورندگان: جودیت تریس، ژاکلین اسکات،

مارتین ریچاردز

مترجم: محمد معماریان

ویراستار: سجاد سرگلی

ناشر: ترجمان علوم انسانی

طراح جلد: محمد امین عمواشمی

صفحه‌آرا: علی اصغر مالک

چاپ: زیتون

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

مختصاً: طرح زمینه جلد:

Castro, Lourdes. *Some of the Projectadas*. 1946

ترجمان: تهران، خیابان نجات‌اللهمی، پانواک،

پلاک ۴۶، واحد ۴، تلفن: ۸۸۸۰۲۰۹۰

پست الکترونیک: info@tarjomaan.com

حقوق چاپ و نشر در قالب های کاغذی،

الکترونیکی و صوتی، انحصاراً برای انتشارات

ترجمان علوم انسانی محفوظ است.

- ۹ مقدمه ناشر
- ۱۵ [مقاله اول].... نظام های خانواده در دنیا: آیا این نظام ها هم گراشده اند؟
گوران تربون
- ۱۷ دوره های تغییر و الگوهای خانواده
- ۱۹ هفت نظام اصلی خانواده در دنیا و جهش های قرن بیستمی آن ها
- ۳۰ پویایی های تغییر در خانواده
- ۳۱ گرایش های فعلی: آیا نظام های خانوادگی هم گرامی شوند؟
- ۳۱ پدرسالاری / مردگرایی
- ۳۸ ازدواج
- ۴۱ بازواری و آینده جمعیت ها
- ۴۴ خانواده گرایی فرامای
- ۴۶ نتیجه گیری: دیم تنوع، دوام اهمیت
- ۴۹ [مقاله دوم]..... سیاست گذاری عمر در خانواده ها
پرنیلا تنبرگر و وندی سکاچ
- ۵۱ معرفی
- ۵۳ الگوهای واگرا و ناهمخوان درآمد و مراقبتگری
- ۵۵ دسته بندی الگوهای واگرا
- ۵۸ منطق های نوین سیاست گذاری و چالش های نوظهور
- ۶۰ سیاست گذاری خانواده و ساختار بازار کار
- ۶۵ اشتغال زنان و نرخ زاد و ولد: اهداف هم گرا، برون دادهای واگرا؟
- ۶۸ هم گرایی رویکردها به سمت آشنی دادن کار-خانواده

۷۱	وادیستن مردان به مراقبتگری: هدف هم‌گرا، برون‌دادهای واگرا
۷۴	مادران مجرد فقیر: از مراقبتگری تا درآمدزایی
۷۶	نتیجه‌گیری

۸۱	[مقاله سوم]..... خانواده‌های فراملی
	لورتا بالداسار، ماجلا کیلکی، لورا مرلا و رائلن وایلدینگ
۸۳	خانواده‌های فراملی: معرفی و چرخش «تحرك پذیری»
۸۵	موردکاوی‌ها: خانواده‌های فراملی و گردش جهانی مراقبتگری
۸۸	خانواده‌های فراملی: تعریف‌ها و مسائل کلیدی پژوهشی
۹۰	خانواده‌های فراملی: تعلق و محوریت مراقبتگری
۹۱	خانواده‌های فراملی: مسائل مفهومی و نظری
۱۰۰	خانواده‌های فراملی: پژوهش و روش‌شناسی ورای مرزها
۱۰۳	خانواده‌های فراملی: خانواده‌داری در طول زمان و مکان
۱۱۱	خانواده‌های فراملی: دلالت‌ها و پیامدهای سیاست‌گذاری
۱۱۵	نتیجه‌گیری و جهت‌گیری پژوهش‌های آتی

۱۱۷	[مقاله چهارم]..... دین، عشق رمانتیک و خانواده
	برایان اس. ترنر
۱۱۹	مقدمه: بدن، تولیدمثل و امر مقدس
۱۲۵	کلیسای مسیحی ابتدایی: ازدواج به مثابه شریعت
۱۱۲۸	فئودالیسم و سرمایه‌داری: اموال و خانواده
۱۳۴	سکولاریزاسیون، خانواده و بنیادگرایی مسیحی
۱۴۲	بنیادگرایی و حجاب: اسلام و حقوق زنان در ازدواج
۱۴۸	نتیجه‌گیری: مسائل دین و بحران خانواده

۱۵۱	[مقاله پنجم]..... خانواده کودک: چشم‌انداز کودک محور
	ژاکلین اسکات
۱۵۳	مقدمه
۱۶۳	کودکان به مثابه کنشگران اجتماعی
۱۶۴	برداشت کودکان از محله‌های زمانی
۱۶۶	کار کودکان

- ۱۶۹ ساختار اجتماعی کودکان
 ۱۶۹ ساختارهای خانواده کودک
 ۱۷۲ فقر کودک و بهروزی کودکان
 ۱۷۶ خانواده کودک: چشم انداز مسیر زندگی
 ۱۷۸ اثر ماندگار تغییر در ایمان تاریخی
 ۱۷۹ زمان بندی رخدادها و زندگی های درهم تنیده
 ۱۸۳ کودکان و خانواده ها: نگاه به گذشته و آینده

۱۸۵ [مقاله ششم]..... پدران و پدري
 کوین ام. زی

- ۱۸۹ انتظارات از پدري جديد
 ۱۹۲ تغییرات در بچه داری مشترک و بچه داری
 ۱۹۴ هم والدی در خانواده های کم درآمد
 ۱۹۷ هم والدی و نفقه کودک پس از طلاق
 ۱۹۹ پرورش کودکان در طول زمان
 ۲۰۱ مرخصی زایمان پدران
 ۲۰۳ نوجوانان، جوانان و طلاق
 ۲۰۶ چالش ها و نابرابری در پدري جديد
 ۲۰۸ درگیری پدر و زیست ناشی از زندانی شدن
 ۲۱۰ استرس و افسردگی
 ۲۱۲ مهاجرت
 ۲۱۴ نتیجه گیری

۲۱۷ [مقاله هفتم]..... باروری مساعدیم، فناوری های
 ژنتیک و ژنومیک، و ژانگی خنوادگی
 مایا ریباردز

- ۲۱۹ معرفی
 ۲۲۱ شناسایی والدین
 ۲۲۶ تکنیک های باروری مساعدتی
 ۲۳۵ آزمایش بیماری های ژنتیک
 ۲۴۴ فناوری مهندسی پزشکی: به کارگیری و پیش فرض های فرهنگی
 ۲۴۹ جمع بندی و نتیجه گیری

۲۵۳ [مقاله هشتم]..... آشوب جهانی عشق: پیش به سوی چرخش

جهان شهری در جامعه‌شناسی عشق و خانواده

اولریش بک و الیزابت بک-گرنشایم

۲۵۷ خانواده‌های جهان شهری: مشخصه‌ها و منظومه‌ها

۲۶۰ نظریه جهان شهری

۲۶۱ ظهور یک اقتصاد در سایه و فراملی

۲۶۲ انقلابی که متوقف شد

۲۶۳ از وظیفه مادران تا شغل مهاجران

۲۶۷ سکس-علامت رضایت است

۲۶۸ نادری فاسی و زنجیره‌های جهانی مراقبت

۲۷۰ سبب مراقبت‌ها: مراقبت

۲۷۲ ضرر و سود: معایسه‌های جهان شهری

۲۷۴ نگریستن از چشم خود: دیگری

۲۷۴ نتیجه‌گیری‌ها

۲۷۷ منابع

۲۳۷ واژه‌نامه

۳۴۳ نمایه

مقدمه ناشر

تصویر ما از انسان، از همان اولین قدم خلقت با خانواده عجین است. آدم و همسرش حوا، در زنجیره ادیان ابراهیمی، اولین خانواده انسانی را در باغ عدن تشکیل دادند و خانواده، برای دوره‌ای بس طولانی از تاریخ بشر، مهم‌ترین واحد فرافردی زندگی بشر بوده است. بدین ترتیب، جای تعجب ندارد که مطالعه خانواده، اندیشیدن درباره ظرایف و مسائلیش، دغدغه‌ای درازمدت برای اهل اندیشه در هر دوران بوده است. برای جامعه‌شناسی نیز، از همان ابتدای تأسیس تا امروز، خانواده موضوعی کانونی بوده است و همچنان نیز بسیار پویا و بالنده است. این مجموعه مقالات خود شاهی است بر دیدگاه‌ها، مسائل و موضوعاتی که تا زمان حاضر جای پای خود را در دایره جامعه‌شناسی خانواده باز می‌کنند.

در این مجموعه، هشت مقاله ارائه شده است که به جز یکی از آن‌ها، همگی از ویراست ۲۰۱۴ راهنمای بلکول برای جامعه‌شناسی خانواده‌ها^۱، انتخاب شده‌اند. تنها یک مقاله، یعنی «دین، عشق رمانتیک و خانواده»، از ویراست ۲۰۰۴ همین کتاب انتخاب شده است. این تک مقاله را اولاً به دلیل اهمیت براین ترنر در جامعه‌شناسی دین و ثانیاً به علت قرابت بیشتر آن به فضای دیگر مقالات ارائه شده در این مجموعه برگزیده‌ایم. توضیح آنکه مقاله اختصاص یافته

1. *The Wiley-Blackwell Companion to the Sociology of Families*

به دین و خانواده در ویراست ۲۰۱۴ عمدتاً رویکردی آماری را در پیش گرفته است، اما ترنر روایتی تاریخی-تطبیقی به این مسئله داشته است. مسئله دیگری که باید درباره آن توضیح دهیم دلیل انتخاب این هشت مقاله و کنار گذاشتن دیگر مقالات این مجموعه پر حجم است. در درجه اول، این گزینش با توجه به سطح تحلیل مقالات انجام شده است. مشخصاً مقالاتی که درباره خانواده در یک حیطه جغرافیایی محدود نوشته شده بودند کنار گذاشته شده‌اند؛ در مقابل، تلاش کرده‌ایم مقالاتی را برگزینیم که به نوعی دیدی جهانی به خواننده ارائه می‌دهند، مثلاً یا با تکیه بر موضوعی که فی‌نفسه برای همه مردم دنیا مطرح است، مانند باروری، یا با مقالاتی که بحث خود را در سطح جهانی دنبال کرده‌اند. دیگر راه‌هایی مانند این گزینشگری شیوه انتخابی نویسنده در نگارش مقاله بوده است. بدون آنکه بتوانیم اهمیت بسیار بالای محاسبات و مطالعات آماری در حوزه جامعه‌شناسی خانواده را بکاهیم، تلاش کرده‌ایم تا مقالاتی را برگزینیم که رویکرد روایی‌تری در ارائه بحث خود داشته‌اند. نکته شایان توجه دیگر نسبت این مقالات با دیگر منابع جامعه‌شناسی خانواده در زبان فارسی است. اکثر این مقالات یا در حیطه موضوعی مورد مطالعه آنان در زبان فارسی بی‌سابقه‌اند، مانند مقاله «خانواده کودک»، یا آنکه جمع‌بندی‌های تازه‌ای درباره این موضوع داشته‌اند، مانند مقاله «نظام‌های خانواده در چین». نبود فاصله زمانی طولانی بین سال نوشته شدن آن‌ها با ترجمه‌شان نیز باعث شده است تا شرایط محیطی امروز ما را به خوبی پوشش داده باشند. به هر حال، با در نظر گرفتن همه این‌ها، هشت مقاله انتخاب و ترجمه شده‌اند که، در ادامه، شرح مختصری از آن‌ها آمده است.

اولین مقاله نوشته گوران تربون استاد بازنشسته جامعه‌شناسی در دانشگاه کمبریج است. او متخصص مطالعات تطبیقی در حوزه خانواده و جنسیت است

و کتاب مشهور او، در میانه سکس و قدرت: خانواده در جهان، از ۱۹۰۰ تا ۲۰۰۰، اثری شناخته شده در این زمینه است. نابرابری و شهر از دیگر حوزه های مورد توجه اوست. تربون در مقاله «نظام های خانواده در دنیا: آیا این نظام ها همگرا شده اند؟» به ترسیم شرایط متفاوت نظام های خانواده در پهنه های وسیع زمانی و مکانی دست زده است. او تغییرات بلندمدت در نظام های خانواده را بررسی کرده و کوشیده است نشان دهد هر کدام از این نظام ها چگونه پاره ای از خصوصیات منحصربه فرد خود را در کشاکش تغییرات سیاسی و اقتصادی رفته و بمانده حفظ کرده اند و از چه جنبه هایی دستخوش تحول شده اند. تربون در این مقاله معتقد است: «نظام خانواده را شرح می دهد: خانواده مسیحی-اروپایی، خانواده اسلامی، غرب آسیا-شمال آفریقا، خانواده جنوب آسیا، خانواده کنفوسیوسی شرق آسیا، خانواده جنوب صحرای آفریقا، خانواده آسیای جنوب شرقی و خانواده کریول».

پرنیلا تنبرگر و وندی سیگل اشتون نویسندگان مقاله «سیاست گذاری عمومی و خانواده ها» هستند. اصل این مدعای مقاله آن ها این است که شرایط بازار، امروزه، چنان ساختارهای مستحکم خانواده را رقیق کرده است که دو وظیفه اصلی «مراقبت» و «درآمد» به صورت انحصاری تعیین نشده بین مرد و زن تقسیم می شود. این مقاله توجهی تاریخی به بحران «تنگنا» در خانواده دارد، مسئله ای که با پایین آمدن نرخ فرزندآوری، مسن شده است، بازار پرستاران خانگی و موضوعات دیگر پیوند خورده است.

«خانواده های فراملی» مقاله ای است از چهار پژوهشگر خانواده که معتقدند ابزارهای مورد استفاده جامعه شناسی خانواده، برای فهم بخش مهمی از مسائل خانواده های امروزی، کارآمدی کافی را ندارند، این ابزارها برای تحلیل خانواده هایی طراحی شده اند که در یک کشور و معمولاً زیر یک سقف زندگی می کنند،

اما امروزه مهاجرت به جزء جدایی ناپذیر زندگی خانوادگی تبدیل شده است. تکنولوژی‌های جدید ارتباطی، زنجیره‌های جهانی مراقبت و تفاوت‌های عمیق فرهنگی دربارهٔ آنکه پدر و مادر خوب چه خصوصیتی دارند از جمله مسائلی است که در این مقاله مورد بحث قرار می‌گیرد.

برایان اس. ترنر، استاد پرآوازهٔ جامعه‌شناسی در دانشگاه کمبریج، نویسندهٔ مقالهٔ «دین، عشق رمانتیک و خانواده» است. ترنر، در این مقاله، با دیدی وسیع، تئیرات تاریخی دین و سکولاریزاسیون بر آداب خانوادگی‌ای مانند ازدواج، طلاق، عشق رمانتیک را بررسی کرده است. او نشان می‌دهد چطور مسیحیت و اسلام در برابر یاس است، حکومت‌ها دربارهٔ موضوعات خانوادگی، و علی‌الخصوص در مواجهه با مسائل مربوط به زنان، واکنش نشان داده‌اند و این کشاکش‌ها بر ساختار خانواده چگونه تأثیر گذاشته است. ذکر این نکته ضروری است که آنچه دربارهٔ اسلام و خانواده در این مقاله عنوان شده است، عمدتاً، برآمده از بحث‌های مستشرقان و اهل سنت دربارهٔ اسلام بر این نگاه به جوامعی مانند مصر و پاکستان است. بنابراین در تعمیم آن‌ها به تمام اسلام باید ملاحظات انتقادی‌ای را در نظر گرفت.

ژاکلین اسکات، نویسندهٔ «خانوادهٔ کردها: چشم‌اندازی کودک‌محور»، استاد جامعه‌شناسی کاربردی در دانشگاه کمبریج و یکی از ویراستاران اصلی راهنمای بلک‌ول برای جامعه‌شناسی خانواده‌ها است. اسکات از ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰ مدیر یکی از برنامه‌های کلان تحقیقاتی در بریتانیا دربارهٔ نابرابری‌های جنسیتی، تولید و تولیدمثل، به نام جنیت، بوده است. اسکات موضوع مقالهٔ خود را آن بخشی از خانواده قرار داده است که تا امروز در اکثر مطالعات جامعه‌شناختی نادیده گرفته شده‌اند: کودکان. تازگی مقالهٔ او در این است که خانواده را از نگاه خود کودکان بررسی کرده است، نه به مثابهٔ ضمیمه‌هایی بر پدر و مادرشان.

او به استلزامات روشی چنین دیدگاهی پرداخته است و پاره‌ای از مزایای دیدن خانواده از منظر کودکان را برشمرده است.

نویسنده «پدران و پدیری» به تغییرات نقش پدر در خانواده پرداخته است. کوین ام. رُی معتقد است نقش نان‌آوری هنوز برای مردان خانواده کاملاً پررنگ است، اما، در حال حاضر، مردان به سختی ممکن است به صرف نان‌آوردن پدری خوب نیز تلقی شوند. به عبارت دیگر، مشارکت در کارهای خانه و توجه عاطفی به همسر و کودکان روز به روز در ایفای نقش پدر اهمیت بیشتری یافته‌اند. این مسئله هنگام تصمیم‌گیری دربارهٔ مسائلی مثل «کار دور از خانه» مشکل‌ساز شده است: آیا پاریا باید خانواده را ترک کند تا بتواند پول کافی برای همسر و فرزندانش فراهم کند؟ یا باید بماند تا وظایف عاطفی خود را انجام دهد؟

«باروری سماعتی، فناوری‌های ژنتیک و ژنومیک، و زندگی خانوادگی» تغییرات خانواده را در راجه با پیشرفت‌های تکنولوژیک بررسی می‌کند. مارتین ریچاردز، نویسنده این مقاله، استاد بازنشسته تحقیقات خانواده در دانشگاه کمبریج است. او در سه دهه و رسوبات متعددی در زمینه اخلاق زیستی عضویت دارد و یکی از شناخته‌شده‌ترین محققان خانواده در این زمینه به شمار می‌رود. ریچاردز در این مقاله به بحث واکنش‌های عمومی به پیشرفت‌های تکنولوژیک در زمینه تعیین تناسل، باروری‌های مساعدتی می‌پردازد و پاره‌ای از معضلات اخلاقی تازه را که با گسترش این فناوری‌ها بروز می‌کند نشان می‌دهد.

اولریش بک، جامعه‌شناس جهانی‌شدن، و همکارش الیزبت کینگ شایم در آخرین مقاله این مجموعه «آشوب جهانی عشق: پیش به سوی چرخش جهان‌شهری در جامعه‌شناسی عشق و خانواده» اعتراف می‌کنند که امروزه تعریف چیستی «یک زوج» از همیشه سخت‌تر شده است. عشق در دنیای انفجار ارتباطات

ماهیتی جهان‌وطن پیدا کرده است و مناسبات قبلی دستخوش تغییر شده است. بک و همکارش به عنوان مصداقی از این مسئله به زنجیره جهانی مراقبت و زنان مهاجر جهان‌سومی‌ای می‌پردازند که برای مراقبت از کودکان خانواده‌های جهان اول استخدام می‌شوند. آن‌ها به معضلات روشی تحقیق جامعه‌شناختی در چنین پهنه گسترده‌ای نیز توجه می‌کنند و نقصان ابزارهایی را نشان می‌دهند که برای تحقیق درون مرزهای دولت-ملت طراحی شده‌اند.

امیدواریم این مجموعه بتواند بخشی از کاستی‌های موجود در منابع فارسی مربوط به جامعه‌شناسی خانواده را برطرف کند.

انتشارات ترجمان علوم انسانی

اسفند ۱۳۹۵